

METODOLOGIA ENQUESTA INDUSTRIAL D'EMPRESES

1. Introducció

L'enquesta industrial d'empreses (EIE) és una operació de caràcter anual que du a terme l'Institut Nacional d'Estadística (INE) des del 1993. L'objectiu fonamental és proporcionar informació de les principals característiques estructurals de les empreses industrials i assegurar la seva comparabilitat internacional.

D'altra banda, l'Institut d'Estadística de les Illes Balears (Ibestat) du a terme una explotació específica anual de les microdades de l'EIE amb l'objectiu d'ampliar els resultats publicats per l'INE tant pel que fa al nombre de branques com el de variables disponibles.

2. Unitat estadística

La unitat bàsica de l'EIE és l'empresa industrial. S'entén per empresa tota unitat jurídica que constitueix una unitat organitzada de producció de béns i serveis i que gaudeix d'una certa autonomia de decisió.

La necessitat de l'INE de proporcionar dades regionals i per branques d'activitat ha portat a configurar un sistema d'unitats múltiples en el qual, conjuntament amb l'empresa, es considera també l'establiment industrial. S'entén per establiment tota empresa o part d'una empresa situada en un indret geogràfic delimitat (taller, fàbrica, etc.), on treballadors per compte d'altri duen a terme activitats econòmiques. D'aquesta manera, l'empresa informa sobre les característiques sol·licitades de cada establiment.

3. Àmbit poblacional i sectorització

La població objecte d'estudi de l'enquesta industrial és el conjunt d'empreses amb una o més persones remunerades, l'activitat econòmica de les quals figura entre les seccions C i E de la Classificació nacional d'activitats econòmiques 2009 (CNAE-2009). S'entén per activitat principal de l'empresa aquella que genera el major valor afegit. Si no es disposa d'aquesta dada, es considera com a activitat principal la que genera un valor més alt de la producció o, si tampoc no es disposa d'aquesta informació, s'entén com a activitat principal la que genera un nivell d'ocupació més elevat.

4. Àmbit temporal

El període de referència de l'EIE és l'any natural. De manera excepcional, les empreses que funcionen per temporades o campanyes que compreguin dos anys diferents, i que tinguin així comptabilitzades les seves dades, proporcionen la informació de la temporada o campanya que acabà l'any sol·licitat.

5. Àmbit territorial

L'àmbit geogràfic de l'enquesta comprèn el conjunt de l'Estat espanyol amb l'excepció de les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla. Pel que fa a l'explotació per a les Illes Balears, es consideren tots els establiments industrials que pertanyen a l'àmbit poblacional i que estan ubicats a l'arxipèlag.

6. Disseny de l'enquesta

La població objecte d'estudi de l'enquesta s'ha dividit per classes d'activitat (a 4 dígits) seguint la Classificació nacional d'activitats econòmiques 2009, en la qual cada una esdevé una població independent pel que fa al mostreig. Dins cada una, s'estratifica segons el nombre d'assalariats, investigant de manera exhaustiva les empreses amb 50 treballadors o més. Per a la resta, s'utilitza un mostreig aleatori estratificat per grandària de l'empresa, per a la qual cosa es fa servir l'afixació de Neyman i es fixa un error de mostreig del 5 % de la variable persones ocupades per comunitat autònoma i sector d'activitat.

7. Definició de conceptes

IMPORT NET DE LA XIFRA DE NEGOCI. Inclou les vendes de productes i mercaderies i la prestació de serveis corresponents a les activitats ordinàries de l'empresa, descomptant les bonificacions sobre les vendes, l'impost sobre el valor afegit (IVA) i la resta d'imposts directament relacionats.

VALOR DE LA PRODUCCIÓ A PREUS BÀSIC. Es defineix com el flux que mesura el valor corrent de béns i serveis finals generats durant un període determinat. En concret, el valor de la producció s'obté sumant l'import net de la xifra de negoci, els treballs realitzats per l'empresa per a l'actiu, les subvencions, la variació d'existències de productes i els altres ingressos d'explotació, i descomptant el consum de mercaderies.

CONSUM INTERMEDI. Representa el valor dels béns i els serveis consumits en el procés de producció. S'obté de la suma del consum de matèries primeres, el consum d'altres subministraments, els treballs realitzats per altres empreses del sector i les despeses en serveis exteriors.

VALOR AFEGIT BRUT A PREUS BÀSICS. És la riquesa generada durant el període considerat que s'obté per la diferència entre el valor de la producció a preus bàsics i els consums intermedis utilitzats en el procés de producció.

DESPESES DE PERSONAL. Recullen tots els pagaments efectuats per l'empresa al seu personal com a remuneració pel seu treball, com també les càrregues socials a càrrec de l'empresa. Inclou els sous i salaris bruts, les indemnitzacions, les cotitzacions a la Seguretat Social a càrrec de l'empresa, les aportacions a sistemes complementaris de pensions i altres despeses socials.

EXCEDENT BRUT D'EXPLOTACIÓ. Excedent generat per les activitats d'explotació després de recompensar el factor treball. Es calcula com a diferència entre el valor afegit brut a preus bàsics, la remuneració d'assalariats i altres impostos nets de subvencions.

IMPOSTS NETS DE SUBVENCIONS. Diferència entre els impostos a la producció i les subvencions a l'explotació percebudes.

INGRESSOS D'EXPLOTACIÓ. És l'import total obtingut com a resultat d'agregar els diferents ingressos relacionats amb l'explotació. Es calcula com la suma de l'import net de la xifra de negoci i els altres ingressos generats de l'explotació, que inclouen els treballs realitzats per l'empresa per a l'actiu, les subvencions a l'explotació i els altres ingressos de gestió.

TREBALLS REALITZATS PER L'EMPRESA PER A L'ACTIU. Inclou la contrapartida de les despeses realitzades per l'empresa per tal d'incrementar el seu immobilitzat utilitzant els seus propis equipaments i personal.

SUBVENCIONS I DONACIONS. Recull l'import de totes les subvencions i les donacions rebudes per l'empresa al llarg de l'exercici.

ALTRES INGRESSOS D'EXPLOTACIÓ. Ingressos que formen part del resultat d'explotació de l'empresa però que no s'han definit anteriorment.

DESPESES D'EXPLOTACIÓ. Es defineix com l'import total obtingut com a resultat d'agregar les diferents despeses associades a l'explotació. Es calcula com la suma de les compres, els treballs realitzats per altres empreses, les despeses de personal i en serveis exteriors i la resta de despeses d'explotació.

COMPRES NETES DE MATÈRIES PRIMERES. Import de les compres de matèries primeres descomptant els ràpels, les devolucions i els descomptes.

COMPRES NETES D'ALTRES SUBMINISTRAMENTS. Import de les compres netes d'altres subministraments (combustibles, carburants, embalatges, etc.).

COMPRES NETES DE MERCADERIES. Import de les compres netes de mercaderies (béns adquirits per a la revenda sense transformació per part de l'empresa).

TREBALLS REALITZATS PER ALTRES EMPRESES. Import corresponent al treball que forma part del procés productiu propi però és duit a terme per altres empreses.

DESPESES EN SERVEIS EXTERIORS. Import del conjunt de despeses d'explotació de naturalesa diversa que du a terme l'empresa, com ara les despeses en R+D, lloguers, despeses en reparació i conservació, serveis professionals, publicitat, etc.

RESTA DE DESPESES D'EXPLOTACIÓ. Import que recull totes les despeses que afecten el resultat d'explotació de l'empresa i que no s'hagin recollit anteriorment.

PERSONAL OCUPAT. Conjunt de persones fixes i eventuais que exerceixen alguna tasca, remunerada o no, per a l'empresa, hi pertanyen i en reben el sou.

PERSONAL REMUNERAT. Conjunt de persones que treballen o fan feines per a una empresa a canvi d'una remuneració econòmica o salari determinat.

PERSONAL NO REMUNERAT. Són les persones que dirigeixen les tasques de l'empresa o hi participen activament sense percebre una remuneració o salari fix i que treballen almenys una tercera part de la jornada laboral normal.

HORES TREBALLADES. S'entén per hores treballades el nombre total d'hores efectivament treballades pel personal ocupat a l'empresa.

OCUPATS PER ESTABLIMENT. Es calcula com a divisió entre el nombre d'ocupats dels establiments del sector, secció o divisió d'activitat i el nombre d'establiments que hi operen.

VALOR AFEGIT BRUT PER OCUPAT. Es forma mitjançant la divisió entre el valor afegit brut a preus bàsics del sector, secció o divisió d'activitat i el nombre corresponent de persones ocupades.

VALOR AFEGIT BRUT PER HORA TREBALLADA. Es forma mitjançant la divisió entre el valor afegit brut a preus bàsics del sector, secció o divisió d'activitat i el nombre total corresponent d'hores treballades.

EXCEDENT BRUT D'EXPLOTACIÓ PER OCUPAT. Indicador que resulta de la divisió entre l'excedent brut d'explotació del sector, secció o divisió d'activitat i el nombre corresponent de personal ocupat.

EXCEDENT BRUT D'EXPLOTACIÓ PER HORA TREBALLADA. Indicador que resulta de la divisió entre l'excedent brut d'explotació del sector, secció o divisió d'activitat i el nombre total corresponent d'hores treballades.

SALARI MITJÀ PER OCUPAT. Es calcula com la divisió entre el nombre d'ocupats, l'import dels sous i salaris del sector, secció o divisió d'activitat i el nombre d'ocupats corresponent.

SALARI MITJÀ PER HORA TREBALLADA. Es calcula com la divisió entre l'import de sous i salaris del sector, secció o divisió d'activitat i el nombre corresponent d'hores totals treballades.

8. Correspondència entre les magnituds i les partides de l'enquesta industrial d'empreses

Valor de la producció a preus bàsics =

- Import net de la xifra de negoci (+)
- Treballs realitzats per a l'actiu (+)
- Variació d'existències de productes (+)
- Resta ingressos de gestió (+)
- Consum de mercaderies (-)
- Subvencions i donacions (+)

Consum intermedi =

- Consum de matèries primeres (+)
- Consum d'altres subministraments (+)
- Despeses en serveis exteriors (+)
- Treballs realitzats per altres empreses (+)

Valor afegit brut a preus bàsics =

- Valor de la producció a preus bàsics (+)
- Consum intermedi (-)

Excedent brut d'explotació =

- Valor afegit brut a preus bàsics (+)
- Despeses de personal (-)
- Altres impostos a la producció (-)

9. Tabulació

Pel cas de l'exploració de l'EIE que fa l'Ibestat, es publiquen vuit taules que recullen conceptes diferents per a cada secció i divisió d'activitat que comprèn el sector industrial. La llista de taules publicades, juntament amb les variables que inclou cada una, es recull a continuació:

Taula 1. Principals magnituds per secció i divisió d'activitat i any

- Nombre d'establiments
- Import net de la xifra de negoci
- Valor de la producció a preus bàsics
- Valor afegit brut a preus bàsics
- Despeses de personal
- Consums intermedis
- Despesa en R+D
- Personal ocupat
- Excedent brut d'exploració

Taula 2. Resultats d'exploració per secció i divisió d'activitat i any

- Ingressos d'exploració
- Import net de la xifra de negoci
- Treballs realitzats per l'empresa per a l'actiu
- Subvencions i donacions
- Resta d'ingressos d'exploració
- Despeses d'exploració
- Compres netes de mercaderies
- Compres netes de matèries primeres
- Compres netes de subministraments
- Despeses en serveis exteriors
- Despeses de personal
- Treballs realitzats per altres empreses
- Resta de despeses d'exploració

Taula 3. Personal ocupat i hores treballades per secció i divisió d'activitat i any

- Personal ocupat
- Personal remunerat
- Personal no remunerat
- Hores treballades
- Hores de treball remunerat
- Hores de treball no remunerat

Taula 4. Principals indicadors per secció i divisió d'activitat i any

- Nombre mitjà d'ocupats per establiment
- Valor afegit brut a preus bàsics per ocupat
- Valor afegit brut a preus bàsics per hora treballada
- Excedent brut d'explotació per ocupat
- Excedent brut d'explotació per hora treballada
- Salari mitjà per ocupat
- Salari mitjà per hora treballada

10. Ruptura de les sèries de l'Enquesta industrial d'empreses (1993-2007 i posterior)

En l'exercici de 2008 es produïren un seguit de canvis en l'enquesta industrial d'empreses que comportaren la ruptura i el tancament de la sèrie anual que hi havia fins a l'exercici de 2007 i, per tant, l'inici d'una de nova. Els canvis esmentats es produïren com a conseqüència de la introducció de la nova Classificació nacional d'activitats econòmiques (CNAE-2009) i del nou Pla General de Comptabilitat de 2007 i per l'adaptació al Sistema europeu de comptes nacionals i regionals (SEC 95).

10.1 Classificació nacional d'activitats econòmiques de 2009

La publicació nacional de la nova Classificació nacional d'activitats econòmiques (CNAE-2009) ve motivada per un procediment de revisió de les classificacions d'ús econòmic que s'ha produït a escala internacional. Els canvis continus existents en les estructures econòmiques comporten que les classificacions econòmiques estiguin subjectes a un procés d'actualització i revisió amb la finalitat que no quedin obsoletes, si bé l'interval entre dues revisions ha de mantenir un equilibri entre la necessitat de conservar unes sèries històriques i la de reflectir la realitat econòmica del moment. Amb aquesta finalitat, la Unió Europea, mitjançant l'Eurostat, va dissenyar un pla de revisió i actualització, treballant de manera coordinada amb els estats membres.

Com ja s'ha esmentat, l'Eurostat ha adaptat les classificacions econòmiques existents a la realitat europea, de la qual resulta una nova classificació d'activitats econòmiques (NACE REV.2). Com a conseqüència d'això, els estats membres elaboren versions nacionals NACE REV.2., l'adaptació espanyola de la qual és la CNAE-2009.

Sense ànim de ser exhaustius (atès que la nova CNAE-2009 ha implicat molts de canvis respecte de l'anterior), algunes de les novetats principals que afecten el sector industrial són aquestes:

- S'ha creat una nova secció E (subministrament d'aigua; activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació) amb la finalitat de reflectir de manera més adequada aquest sector. Les principals activitats que s'hi recullen són captació, potabilització i distribució d'aigua (divisió 36); recollida i tractament d'aigües residuals (divisió 37); activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de

valorització (divisió 38), i activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus (divisió 39). Aquestes activitats es recollien en les seccions D (indústries manufactureres), E (producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua) i O (altres activitats socials i de serveis prestats a la comunitat; serveis personals) de la CNAE-1993 Rev.1.

- La secció B (indústries extractives) presenta 5 divisions, una més que la anterior CNAE-1993 Rev.1.
- La secció C (indústries manufactureres) presenta 24 divisions, en lloc de les 28 existents a l'antiga CNAE-1993 Rev.1.

10.2 Pla General de Comptabilitat de 2007

L'aplicació de un nou pla general comptable ha suposat l'adaptació dels principals camps del qüestionari, que afecta les variables que formen part de l'explotació de l'enquesta.

10.3 Adaptació al Sistema europeu de comptes nacionals i regionals (SEC 95)

D'altra banda, atesa la ruptura d'una sèrie que suposa els canvis metodològics esmentats anteriorment, s'ha aprofitat per adaptar la valoració de les macromagnituds de l'enquesta industrial de empreses als criteris establerts pel SEC 95. En aquest sentit, les macromagnituds deixen de ser valorades a 'Sortida de fàbrica' i a 'Cost de factors' i es valoren únicament a 'Preus basics'.